

1.º URTEA

IBAIZABAL

11.º GUEIA

IGANDEETAN IRTETZEN DA

BIZKAIKO ETA GUIPUZKOAKO EUSKERAZ EGUINA

DOMEKETAN URTETEN DAU

1902-ko Epaillaren
16^aEuskalerrian, iru peseta urtean.—Erdalerrian, sei peseta urtean.
Guei Bakocha, Chakur chiki bat.1902-ko Epaillaren
16^a

IBAIZABAL-en Echea: Bilbon—Dendari Kalean (Calle de la Tendería) 19—Jaun José Astuy-renean.
Eskutitz edo karta guztiak zuzendu beitez artezkariaren echera: Tívoli, letra B, 2.º derecha.

GURE SUSKRIZIÑO-BATZAILLAK

BIZKAIAN

Bermeo, José Antonio Zabala; Lekeitio, Julian Zearreta; Lemona, Prudencio Arrien; Plencia, Bernardino Sierra; Munguia, Eustasio Bilbao; Markina, Felipe Eizaguirre; Durango, Roberto Soloaga.

GUIPUZKOAN

Donostia, Zacarias Leizaola, Loyola, 17, liburutegia; Azpeitia, Salvador Bengoechea, Bergara, Francisco Oyanguren; Tolosa, Baleriano Mokoroa; Irún, Guillermo Iguaran; Deva, Esteban Egaña; Zumaya, Pedro Ignacio Aizpurua; Zarauz, Jenaro Elizondo; Oñate, Fermin Bengoa; Mondragon, Antonio Kerejeta; Eibar, Julian Odriozola; Renteria, Gabriel Echebeste.

GUELDITASUNA

—Erri ibadakik zergatik idukitzen ditugun askotan gure buruak ondo garbitu gabe?

—¿Urik eztegelako?

—Guere buruak bear bezela ikusten eztitugulako.

—Gaitz dek, ordea, gure burua osotoro beintzat ikustea. ¿Ire bizkarrak ikusten dek ik? ¿Begi batarekin bestea?

—Bazekiat gaitz dala, baiño al dala ere bai. ¿Uste dek ik, laguna nairik bizi dan emakume bat, bizkaraldean soñekoa ta buru-atzean illea nola dauden jakin gabe, echetik irtetzen dala?

—Ispilluak zeuzkatek ortarako.

—Guk ere gueron buruak ikusteko ar ditzagun ispilluak. Nik gaur ire ispillutzat erakutsi nai dizkat Ingleterra ta Frantzia.

—¿Zertarako ispillu orren (1) aundiak buru onen chikia ikusteko.

—Beguir zertarako. I gauza askotan gueldi ago; ta ibiltan ikasteko, dabilenari beguiratu bear diok, atzerontz dijoanari ta gueldirik dagoanari ez.

—¿Ibiltan ikasi! ¿Aurra nakala uste alde?

—Iregan, Euskalerrian, guizon batzuek aurrera dijoaztik. Zapatarriak gure irietan Londres-koak bezain edeki beren lana eguiten ditek; salerospenean edo komertzioan gaurko mendeak (dependienteak) orain berrogei urteko nagusiak baiño arguiroago ari dituk; Eibar-aldeko armaguiñak Europa naiz Ameriketako edozeinen aurrean aguertu ditezkek. Ala ere gure baserritar ta arrantzariak, gure edo gutarren urdaillak betetzeko ajola dadukaten nekezari maitagarri prestu oiek, aspaldiko urtetan gueldi zeudek, gueienak atzera beguira.

—¿Au dek au! ¿Ezaldituk euskaldunirik arguienak gaur bizi, lege zarra

ezpainetan dadukatela? ¿Nola izan litekek, i, Ibaizabal, berri-billa ibiltea, besteak zar-billa ari diran orduan?

—¿Ori dek oril ire antzera esango diat. Ator ona, zar-zale: alde batean peseta zarra ta bestean oguerleko edo duro berria norbaitek aukeran ipiniezkerok ¿zein artuko ikek?

—Biak: bata eskerrarekin, eskumarekin bestea.

—¿Oso selebre a ago gaur! Bat ala bestea artzeko esanezkero, nik bezela ik ere oguerleko berriari (balio badu, ustela ezpada) luzatuko liokek eskua.

—Etzekiat ba nik zer esan. Legue zarra gora ta legue zarra bera or zabiltzate ta...

—Guk eztiagu zarra nai, zarra dalako, ona dalako baizik. Etorkizunean ikusi baguinitza oitura ta legue ta erakusmen obeak, utziko genituzke, bai zarrak, beren orde berri on oiek artzeko.

—Alabiz. ¿Zergatik esan dek, orde, gure arrantzari ta nekezariak atzera beguira daudela, aspaldion gueldi bizi dirala?

—¿Ezalde erorrek ikusten? Beste Erri askotan (aipatu ditzadan berriz ere lengo ispilluak: Frantzia eta Ingleterran batez ere) aurrera dijoaztik: arrantzariak chalupak lenago baiño sendago zeuzkatek, tresnak egokiago, bizi len bezain arrisku anditan ez. Aitzurlariak aurrera pen andiagoak eguin dizkitek.

—Ta ori orrela dala...

—Ago puzka batean. Atzo irakurrian nola ill onen lenbiziko egunetan Errusia-ko erriburuan, Sanpetersburgo-n, erakusaldi edo esposizio bat izan dutela arrantzako gauzen gainean; nola Frantzia-ko erakuslari edo espositoreak sari asko izan ditzuten (1).

—¿Zer esan nai du orrek?

—Erri oietan aurrerapen aundiak eguin ditzutela. ¿Eta uste dek Frantzia ta Ingleterra-ko aitzurlariak eta arrantzariak bezainbat edo adiña

buru eztaukatela gure arrantzari ta aitzurlariak? Aiek aurrerapenak eguin badituzte ¿zergatik ez gure artekoak?

—Aiek, nik uste diat, gure auker baino ikaste gueiako zeukatekala.

—Nik ere bai. Gureak ikaste orrek ar bitzate.

—¿Zeinek erakutsi? ¿Diputazioak? ¿Gobernuak?

—Urrengo gaian edo numeroan erakutsiko diat, Erri, nere asmoa.

EKETAK.

JAIEKO LANAK!

Lenguan lagun zar bat nereganaturik, onela esan ziran oso penaturik:

—Mutill esaten diat garbi keska gabe,

ezin eguin naizela

pesta baten jabe;

aste guztian lana

eguin arren gogor,

emen artzekorik ez

bañan zorrak bai or,

emendikan aurrera

igande goizian,

lana eguingo diat

diruen pozian;

ea modu ontara

arratzalderako

zerbait osatzen detan

lagun arterako.

—¿Eta meza noiz entzun,

noizko dek eliza?

—¿Ni ere biziko nak

beste askon guisat...

—Alperrikan ari aiz

gauz oiek esaten,

jaieko lanak ez dik

inor aberasten.

—Nai dekana esan zak,

emendik aurrera,

jai eguardi artean

joango nak lanera.

.....

Igande artzaldian

kalian nuala

emen dator laguna

nigan beriala
arpeguia lotuba
masallen parian,
eta galdetu nion
jarririk aurrera:

—Zer dek erri, orrela
lotura ta guzi,
¿bildur alaiz matralla
joatia igasi?

—¿Bai zera! aguiñeko
minak easorik,
len atera dizkiat

bi oso osorik,
goizian irabazi
dizkiat bi pesta,

aguin kentzen gaztatu
jagur nere festa!
guelditu nak ez diru

gañera ez aguiñ
jay, ez banu goizian
batere lan eguiñ!

len bezelasse diat
aurrera izan nai,
astea lanerako

ta jai eguna jai.

.....
¿Etzeukak barberuak
gueigo arturikan
nik jaian artutako
diru ederrikan!!

PEPE ARTOLA.

BASERRITARRENTZAT

Gaur berba eguingo deusuet abere edo ganaduetan kalte andiak eguiten dabezan gach edo eri baten ganean. Orainchuan Bilbotik ez urrun (Chorierrin) ikusi nebazan ardi ta abelgorriak gach orregaz; eta entzutea daukadanez, beste errialde batzuetan be badabill gach ori.

Gure artean eztakit izenik etedaukan be. Gaztelarrak *glosopeda* deituten deutse, ta gure anaia prantzes-euskaldunak *sukar pintzduna*. Gaztelarren berbea ezta euren; anchiñako Greziatarren izkuntzan, esi bagako solo baten leguez sartu dira ta ostu dabe berba ori. *Gloso* izkuntza atan *miña* eida, ta *pada oiña*; orretara esan gura dau *miñean* da *oiñetan* aguiñ izaten dan gacha edo eria dala.

(1) Erdarazko lan esateko iru itz daukagu euskeraz: *ain*, urrutiko gauza erakusteko; *orren*, urteagokoa erakutsi nai deguean; *oiñen*, urte urte dagoenaren era kargari.

(1) De nombreux prix de l'exposition internationale de pêche de Saint-Petersbourg ont été distribués à des exposants français.

Prantzes-euskaldunen berbea euskerazko utsa da; *sukarra* da aren artean, baita napar-euskaldun eta guiputzen artean be, ehorieritarren *beroena*; ta beste bizkaitar askoren euskera makalean *calenturia* (!). *Pintza* da gure *puzla*: au da, narru-azala erreten danean eguiten direan andituehu zurizkak, urez beterik egoten direanak.

Beraz, guk esan gueinke *gach puzlatsua*, edo *puzleria*, edo *puzladun beroena*, edo orretariko berba euskera utsezkoen bat. Ichi daigun baiña alde batera izenari dagokiona, ta gachari berari dagokionaz asi gaitez-
zan bein edo bein.

Aitatu doguzan puzlak aguertzen iakeez abereai aoan, errapean, eta oiñetako apach-artean; batzuetan era batera iru alde orretan, beste batzuetan barriz aldizka. Beguia illun daukanean, ibillteko nagui danean ta jatekoari (batez be legor edo sikuari) nekez oratzen deusanean abereak, ezagun da gachak artu dabela; aoa zabalduten baiako orduan, ikusiko iakoz barruan puzla zuriak; laster leertu edo errementako dira, eta euren lekuetan zauri biziak, guztiz minberak, guertuko iakoz; eta adurra dariola ikusiko da aoaren alde bietatik.

Apach-arte, ta apach inguruko narru meian be, beste ainbeste igaroko da, ta oiñkada bat ezin eguin dabela guertuko da, oiñak anditurik; sarritan apachak euren lekutik urten da jausten iakozala.

Abereen artean, apacha erdibiturik leguez dankeen guztiai oratzen deutse gach onek; abelgorri, ardi, auntz eta charriai.

Gach puzlatsu au guztiz da irasakorra; edo abere batzuetatik bestekana erreza zabaltzen dana. Aoko adurak, eta errape ta oiñetako puzlak leertueran erioten daben urak, ukuturiko bedar, azpigarri, edari eta beste edozein gauzatan dagoz gacharen aziak. Naikoa da noberak ukututzea abere gaisotu bat eta eskuak garbitu barik beste bat ukututzea, oni irasateko autuan darabillgun gach au.

Orregaitik, oartu edo erreparau ezkerre abere bat gaisotu dala, lenengo lenengo artu bear dan ardurea da, ainbat lasterren besteakandik aldendutea abere ori. Gueienetan jazoten da gacharen aziak zabalduta egotea, abere-zaiña kontuan jausi ordurako. Beraz, zuurt egon bear dau abere-zaiñak, jakin badau inguruetan gach au dabilela.

Datorren astean, Jainkoak gura badau, jarraituko deusagu arazo oni.

ZUMELAGA.

EUSKALDUN ERDIALZALEA

IJITOEN KONDOTA

—Ai beza, Bikario Jauna.
—¿Zer nai dezu, emakumechoa?
—¿Eskatu al dio Juezak Sebastiana Baldesen perebautismorik?
—Bai, eskatu dit ba.
—Ez beio eman.
—Eman diot, ordia.
—Ba atzera kendu beio.
—¿Zergatik?
—Sebastiana Baldes ni naiz, eta ezta izango noski leguezkua, nere perebautismoa besterentzat ematea.
—Eztaikit zér esan nai dezun orrekin.

—Ara Jauna: Guernikan dago preso Pranchiska Echeberria, lotsagalduko mutur zikiñ parisseeo deabruzkoa, eta ark esan du Sebastiana Baldes dela bera.

—¿Zergatik ote?
—¿Zergatik? Eztago esan bearririk: nere perebautismoa eramane, eta nere konduta ederrarekin bere burua libratzeko (1). Baña eztu orrelako gauzik eguingo: alperrik da Satanasen larrukoa.

—Eta beguira; zure perebautismo edo bataioko partida orretan aldaukazu zuk konduta aiñ ederra?

—Bai Jauna; ori bedorrek jakiñ bear luke ba, baña nola gauz asko darabiltzkie buruan, aztu eguingo zitzaien.

—Goiz konduta echeratu zenduen.

—Bai Jauna: nere perebautismuan anche daude Jauna, nere Aita, Ama, Aitonak, Amonak, Aita eta Ama besotakoak, eta gañerako presonaje guziak, eta guziak konduta onekoak.

—Eta ¿ez aldaude Pranchiskaren perebautismoan presonaje kondutako oiek?

—¿Bai zera! ¿Liña-putzuan bataiatutakoa nai du nerekin komparatu?

—¿Liña-putzuan?

—Bai Jauna, liña-putzuan; ark bear zuen izena Liña, eta ez Pranchiska.

—¿Nork bataiatu zuen?

—Mañesek.

—¿Nola?

—Ara Jauna putzuan iru sartu-ate-
ra eguiñ zizkion, esanaz: «uka pirme
«kasta gaiztoa, Aitaren partetik la-
«purreria, amarenetik ordikeria,
«mundu guzia dezu zuria, Pranchis-
«ka».

—Ba, ba. Zu ta Pranchiska ta Pranchiska ta zu, biok izango zerate berdintsu, biok ijitoak.

—Eta ai beza Bikario Jauna; ardi-
ta ta ontzako urrea biak dira diruak,
baño ¿berdintsu dira? Eta ontzako
bat bedorri zor dionak ardit bat emana-
rekin ¿kito eguingo du?

—Arditik eman gabere badakizute
zuek kito eguiten. Eta kito eta kitar
ere bai.

—¿Ai, Jauna; ez nau ondo ezagut-
zen bedorrek.

(1) Asieratik onararokoa, guzia da egui-egui.

—Badakit. Baña kontu oiek utzi,
ta esan zadazu: ¿Zer nai zenduke ni-
gandik?

—Esango diot Jauna. Bedorrek,
nai nuke, konduta ematea.

—Baña... ¿eztidazu ba esan etzai-
tudala ezagutzen?

—Ala da; baña esango diot nor
naizen. Ebangelioko eguia. Ni naiz
Sebastiana Baldes, erri onetako na-
turala, Alegrian bizitua, eta oraiñ Ur-
nietara nuana bizitzera; eta nola an
eskatzen didaten konduta, orregatik
nai nuke bedorrek ematea.

—¿Perebautismua?

—Ez Jauna, ez. Nik ukitu Pranchis-
ka Echeberriak eskatu duen gauzik?
Ezta tenazakin ere.

—¿Zer nai dezu ba?

—Bedorrek konduta berri-berria
ematea.

—Egon zera beñere kartzelan?

—Bai jauna; baña beñ bakarrik,
eta orduan ere erru edo kulpik ga-
be. Esan nion Juezari: mas que Errei-
ña mas limpio está este mano: con-
tziencia mas brisbristao que ispillu,
y prente mas lumbrao que sol.

—Eta, ¿zer erantzun zizun?

—Baietz.

—¿Baietz?

—Baietz: beñepeñ issill-issillik
guelditu zan ta...

—¿Elizan izaten zera?

—¿Elizan izaten naizen? [Bai ori-
sse! Sakramentuak artzen ere gañ-
gañekoa naiz ni

—¿Gañ-gañekoa?

—Beñepeñ zazpi aldiz artu det az-
keneko sakramentua ere ta...

—¿Zein? Extrema-Unziokoa?

—Ez Jauna; baizik matrimoniokoa.

—¿A! Beraz ondo merezia dezu, eta
tori, arzazu zure.

KONDOTA

Emen dijoa Sebastiana
Baldres-tarraren konduta
Berak dionez bizi izan da
Zazpi aldiz ez konduta;
Len ere ona izan da baña
Orain gueiago onduta
Jarri diteke aldare nausiñ
San Miguel andik kenduta.

P. M.

AURREKO FAROLAK

—Eguiten dozulako limosna gueiegui
Peru, esan nai deusut erechi bat garbi,
¿Obeto etzenduke ichi azkenean
Zabaltzeko mundutik zu zozanean?

—Mari, nik eztot gura argui illunean
Eguin daiden atzetik noiala bidean;
Izan daitezana nai dot oraingo limosnak
Mundutik noianean aurreko farolak.

FELIPE ARRESE.

ADISKIDE BI AUTUAN

(KARTA AGUIRIA)

Laugarrena

L. ABADEARI

Neure adiskide ona; Lengo kartan
aitatu nentsunez ganera, zerchubait

esan-bearra daukat, eta orra emen
zergaitik natorren, laugarrenez be,
autualdira. Arguiro dakust, neure
ustez beintzat, norezeko eguinbearra
dala arima-zaiñentzat euren elizta-
rrak berbaritutea domeka ta jaiaro,
jakinerazoteko, bai eura jarraitu
bear dabeena, zein da igaz eguiteko
premiña dabeena, zorionezkoak gue-
ro izan daitezana. Eta ezta naikoa
edozelan ekitea irakasteko eguinen
orretan; zerren bestela erreza erreza
uts-eguin lei, bakocharen arimiaren
kaltean, iraindurik Jainkoa berbera.
Gomuta-arazotearren baiño ezta,
(zeuk, nik baiño obeto dakizuzan
gauzak direalako onek eta beste asko
be); baiña P. Scavini-k (Eguinbidez-
ko irakatzidun liburuan) dirausku-
nez, *uts-eguiten dan* berbaikizun
apaindueguiak azalduagaz edozein
arima-zaiñek; zerren guztietarik
gueienak adituteko leguez berba
eguin ezik ezalako beteten elizta-
rrakazko eguinen, *pro earum capa-
citate* (Conc. Trid.) Eta oraiñ esaidazu
adiskidea, jainbat arrantzaleri, ain-
bat bearguñeri (nai baserrikoak nai
urikoak izan) eta ainbat bearguin
eztiranai be, *erderaz* gauza onak
esanagaz, ezterichazu *apainduegui*
urtengo dabela berbaldiak euskaldu-
nentzat? Ezta zetan esan be. Au izan-
go litzake *ume goseari, arri-bola an-
di bat jaten emotea leguez*. Onelango-
rik iñun jaso badaite, eguias esango
dau edonok: *Parvuli petierunt pa-
nem, et non erat qui frangeret eis*
(Jerem, Thren. IV). Baita be esan lei,
au eguiten dabenak uste izan bear
leukela barriraturik ikustea bere
aurrean, arako Jainkozko mirari
pozgarria berbalaritasunean lenen-
goz Apostoluak asi zireanekoa: *bate-
ra baiño ez berba eguin, eta bakochak
bere izkelan aditutea*. ¿Ezta onelan-
goentzat ondo izango gogartekizun-
tzat ipintea: *Non tentabis Dominum
Deum tuum?* ¿Zer da barriz esatea,
arako *irruurren, bederatzirren*, ta
beste jaialdi ospetsuak *erderaz* baiño
eguiten eztituezanakaitik, on-ustez,
baiña alperrik edo askoren kaltez,
gogait eraguiten deutseelako *euskera
baiño* (edo *erdera guichi*) eztaiana-
ri? Enoa ni ezer esaten; zeuk nik
baiño jaz obeagoaz esango deusku-
zu, alan derichazunean.

(jarraituko dan).

ASTEKO BERRIAK

AITA GUREARENTZAKO
DIRUBATZEA

Lengo astera arte:

4.346 emoilie 1.098,60 peseta

Aste onetakoa.

Patronato-an:

905 emoilie 154,75 peseta

Centro Vasco-n:

3.380 emoilie 724,04 peseta

GUZTIRA: 8.631 emoilie 1.977,39 peseta

Bermeon ito zireanen echadi edo fam-
ilientzat batu dana *Centro Vasco-n*:
Lengo astera arte. . . 2.365 peseta
Aste onetan . . . 242,50 »
GUZTIRA. . . 2.607,50 »

Lengo guezian esaten guenduen
zelan Bilboko Euskal-Batzokiak bial-
du eutsan Aita Santuari telegramea,
beronen Eliz-Buruzaguitzako 25-ka-
rren urteurrenean.

Bizkaiko Ekauta edo Diputazioak
be beste ainbeste eguin eban egun
atan. Alan eguin bear zala ezkatu
eban Sabino Aranak, ill onen 5-ka-
rren eguneko jarrialdi edo sesioan,
eta guztiak baietz erabagui eben.

Telegrama ori Bizkai guztiaren
izenean bialdu zan, eta Aita Santuak
eratzun dau, ezkerak emonaz batera
bere onespen edo bendiziñoa bial-
duaz Bizkaiko Ekauta ta Erriguztiari.

Franziako Egoaldeko izkiralariak
zuzendu deutse Irakaskuntzako mi-
nistroari (ministro de Instrucción)
eskaera bat, errialde atako eskoletan
bertako berbetea (langue d'oc) ma-
gusi izan dain.

Joan dan Zezeillaren 18.ª berba
eguin zan eskaera onen ganean Fran-
ziako kongreso edo leguechean.

Egun atan, Ipar-aldeko aldun edo
diputau bat, Lemire abadea, egoal-
detarren alde jarri zan; baita Bretai-
ñako diputauak be, bide batez euren
eskoletarako bardin eskatuaz.

Ministroak erantzun eutsen ezin

eikela berak eguin eskatuten ebena,
bestelan *libertade*-aren kontra joatea
izango litzakela. ¿Zein libertade ete-
da ori?

Eztabe ezer atera eskale orrek,
baiña asko esan gura dau ministroari
eskaera ori eguiteak eta kongresoan
bertan diputauak gauza onen ganean
berba eguiteak.

Emen olakorik eskatuko baguendu,
Fernando Poorako bidea urrean ika-
siko guenduke.

TANBOLINTERUAREN BIZIMODUA

Goizetik arratsera

lokatak ikasten

auzo gende guzia

pozez dute jartzen

danboliña jotzian

gaiztuzte postutzen

eta gure tristurak

zaizkigu aztutzen

¡Nork esan oiek chistu

danboliñarekin

zenbat mesede beti

dizkiguten eguin?

enzutian guk *jota*

edo *ariñ ariñ*

¿ez diogu guziak

ankari eraguin?

Gu dantzan gabiltzala

¿ez dute jotzen fiñ

guri otza kentzeko

eguinaz alegiñ

chistua jo gañera

chochari eraguiñ

besoetan batere
sentitu gabe miñ?

Euskal errian ez da

oiek gake festik

beti dijuaz proze-

suan aurretik

ez da aur bataiorik

ez ere eztairik

eta ez da irtetzen

plazara zezenik

Jai goizetan dirade

irtetzen kalera

danboliñ sonuakiñ

erria alaitzera

arratsaldian ere

dijuaz plazara

eta beren ondoren

jendia dantzara.

Kansatu gabe soñu

jotzen ari dira

gaste jendea dabill

dantzan gira-bira

aiton-amon batzuek

badaude beguira

iñoiz, ¿ez dira irtetzen

plazaren erdira?

¿Ez dezute ikusten

plazara joatian

aurehorik badezute

zuen magalian

nola alaitutzen dan

Thunthuna enzutian?

¡poza sentitzen baitu

bere barrenian!

Aidean an dabiltzki

bere besochuak

t' amaren eskuetan

saltok' ankachuak

farra dariote berriz

bere ezpainchuak
eta alaitasuna
aren begichuak

Gure urtabetandea (1)

allegatzen danian

soñua jotzen dute

echeko atian

ez dira andik joaten

nekatu artian...

(askibider bai pozik

sariya artzian).

Bana saria dute

ondo merezia.

Badute gizon oiek

bai, gaiztakeria

espero dutenian

sari bat aundia

jotzen dute chit pozez

dakiten guzia

Ez diote pagatzen

bear diña sari

naiz beti soñu jotzen

kalieta ari

ekiñgo ez baliote

orik lanari

goseak noski illko

lituzke chit sarri.

Bizi bitez diehoso

danbolinteruak

poztutzen dituztenak

beti gurasuak

mutill gaste neskacha

aiton ta atsuak

ta guziak ditzala artu

illtzian zeruak.

ENRIQUE ELIZ-ECHEA

(1) Cumpleaños

José. Orisse bear guenduke berriz. Beste
gauza guziak prest daudela ta, Erre-
tore jaunarengana eramana zera
orainchen netorren da.....

Pachi. Ez ordea okerren baten bidez.....

José. Ustez, ez beintzat; baizik, badaki,
bizi-bide berria artu nai ta.....

Pachi. ¡A! Aditu nuen, bai, laister joan
bear dezula osteras itsasora. Ango-
ren batekin korapillatzeko asmoak
al dira ¿e? (¿Zer aterako ote da!)

José. Bai onik badago Amerikan da.....
Ez, ez Pachi, emen urrutigabea
dagoen batekin.

Pachi. Eztet ezercho ere aditu. Aundia da
bada emengoa izanda, ez jakitea;
gañera aita ere ez dit ezer esan.

José. Nik dakidala eztaki oraindik eta
eziñ esan. Neretzat eguiten dana
ezta gauzak ziurtuarte inori aditze-
ra ematea. Bañan, gaur, esan ne-
zaioke, okerragorik ezpada bein-
tzat, datorren igandean Eliz-deia
izango dala.

Pachi. ¡Beajundeizula Jose! Etzera orre-
gantikan, zenbait bezela, ezin era-
bakirik luzaro egon; azkar eguin
dituzu atzera-aurreak. Batere ezta-
kidala etziozun non naiko eche-al-
deko alabari beguia botako.....

Chomin —Moteill, esango badek, esan zak.
¿Zer dakarrek?

Pachi —Kalean bolo-bolo zabaldu dek
igandean ire seme Joserren eliz deia
dala.

Chomin Guezurra dan bezela, eguia balitz-
ere, ¿Oker guzia ori dek?

Pachi ¿Guezurra Karmenekin ezkontzeko
asmoan dabillega?

Chomin (Burura eskuak eramane da tolel-
antzera itzeguinaz.) ¿Zer? ¡Kar...
me... ne... kin... Jo... se... ez... kon...
duj ¡E... e... liz deia! ¿Ze... ze... zer
e... esaten dekan ba... ba... bai al-
dakik?

Pachi Larritzeak eztik balio; ezkontza ori
nolatan atzeraziko dan asma guen-
zagukek, bestela...

Chomin ¡San Antonio miraritsua! Arren, la-
gun zadazu nere oraindano isillean
egon dan gaiztakeria azaldu ez de-
diñ. Galdua naiz; badakit gaizki
eguin nuala, bañan damudet. ¡Jesus
maitea, nitzaz erruki zaita! Pachi,
nere berri dakikan lagun bakarra,
eguiteko arduratsa au ire esku us-
ten diat. Ik sortzen ditukan azpikeri
guziak ezkontza ori eragosteko
ontzat artuko dizkiat. Ni ezin egon

IZKIRIMIRIAK

Gor batek zeukan buruan jarrita egunartan jokaturako laisterka-apus-tua, eta onetan zegoala esaten dio beste batek.

—Entzun det ilketa gogorra dijoa-la Bilbaon; amaisetaraño iltzen omen dira egunoro.

—Bai, besteak erantzun zion, afizio aundia artu du orain jendeak or-tarako.

Eiztari batzuek bazebiltzan perdi-goiz jositako erbi baten billa, eta or non topatzen duten Fernando Amez-ketakoa.

—¿Ikusi aldezu emen erbirik?

—Amaika ta erdiak izan bear dute, erantzuten du Fernandok.

—Baño guizona eztizugu galdetzen zer ordu dan, ezpada erbirik inguru onetan ikusi dezun.

—Bai, amaika ta erdiak izan bear dute, bada nere barrena gosetzen asia da.

—¿Eztizugula ordurik galdetzen, guizona!

—Bai, amabietan mendi orren ga-ñean egoten da, eta ortatik garbi ezagutzen det amaika ta erdiak di-rala.

Orduan ero batekin itzeguiten zu-telako ustean, gueiago itzik esan ga-be alde eguin zuten; eta Fernandok eramane zuan erbia echera.

Andik denbora piska batera ikus-ten dute eiztari oietako batzuek ero

usteko guizon ura (Fernando), eta elkarri esanik «emen zetorrek lengo eguneko ero ura», galdetzen diote:

—¿Zer ordu da, adiskidea?

Eta Fernandok erantzun zien:

—Andreak maneatu eta biok jan guenduan; jederra zegoan!

JUAN M. ORKOLAGA.

Igueldotik.

Denda baten atean, zorrotz atarira begiratuaz, arkitzen zan guizon za-kar antzeko kopeta illun bat, ichuraz bertako nagusia.

Pasatzen da ontan mirabe gazte jostun moduko bat ehit apaiña, eta nola soñekoa atze aldetik arrastaka zermanan, esan dio guizon aserriak:

—Aizazu; eguin zazu mesede arras-taka daramazun soñeko atzekuori bereala jasotzea.

—¿Zergatik?

—Zergatik kale guziak garbitzen dituzuten eta orren merio eskoba bat saltzen ezteglako.

Euskal erriko andaluzak.

—¿Beraz orlako bero gogorra eguiten dik zuen errian?

—Pentsazak; zardinak erretzen dizkitek eguzkitan.

—¿Ori alda dena? Gurian berriz olluak eguiten dizkitek arrautza pre-jituak.

V. IRAOLA.

—Adizak Praisku zamar orrekin

¿Ez alde sentitzen otzik?

¿Guzia zuloz betea zio?

Aurretik eta atzetik!...

Gaitz gogorren bat arrapa esakek

Kentzen ezpadek soñetik.

—Enian uste Miguel Domingo

Zanik orlako astorik

Baiña ikusten dit ire beguiak

Daudela oso ichirik,

¿Ezin aizerik sartu barrena

Ta eguin neri kalterik!...

¿Nola litekek pasatutzea

Otza zulo oietatik?...

¿Batetik sartzen dana eztakik

Irtetzen dala bestetik?...

Joshé Lorenecho topaturikan

Joshé Mañubel kalia

eta guzia beltzez jantzia

ikusi oi zubenian

galdetu zion otezitzaion

nor bait ill bere echan.

—Joshé Mañubel erantzun zion: alargun nago, t'orgatik dauskat arropa beltzak soñian.

—Pena aundia artutzen dizut. Ba-ña alargun... ¿noiz ezkerotzik?

—¿A Joshé Lorenecho! nere andre maitia illtzen egunetik.

E. ELIZECHEA

IGARKIZUNAK

I

Bata eta biak

Lau anka baditu

Zeñek bakarrik eziñ

Dituen mugitu;

Bata eta irua

Da gauza gozua

Oranchen jango nuke

Libra bat osua.

Urtien gai bat dezu

Berriz nere dana,

Eta nozki denboraz

Etorriko dana.

GUEL BENZU

II

U chik ii

ARTOLA TA BLOA.

Lengo astekoen epaia: IBAIZABAL. Igarri dabe: Tolosako Saizar-ek; Ei-barko E. U.-k; Donostiako Artolak; eta Eibarko Larreategui-k era one-tara bialdu deusku epaia:

Erroma aurkitzen dala

I-rik bape gabe

Ta elizan bai dagola

Emen esan dabe.

Beste zeinbat lekutan

Be au berau diñue

Naiz izan leku zabal

Naiz estu estue.

Dana, ba, etzaudenetik

Urrin nere magal

Onetan, zure izena

Nai ta ez da IBAIZABAL.

LARREATEGUIK.

LA EDITORIAL VIZCANA derichon moldagintzan
Gran Via, 26 eta Ledesma, 15.

nitekek zutik, eta otz-ikara eta dar-dar-izuak aldeguiten ote diraten oera nahiok. ¿Zer da naigabe au? ¡A, ezkondu! zeñekin da... ¡Au lana! nereak eguin zuan. (*Kopetari el-duaz, alderoka, anka-ankari ezin emanaz bere guelan sartzen da.*)

SEIGARREN IRUDIA

PACHI BAKARRIK

Pachi

Etsaiak issillean eguiñarazitzen di-tuen gauzak, etsaiak berak aguer-tueraritzen dituala, ja zer eguia! Nai ditudan azpikeriak eguiteko baimena ematen dirala. ¿Eta erraz al da bata baño bestea gueiago mai-tatzen ditudan, eta zein baño zein errugabeakoak diran bi aingueruri azpikeria eguitea? ¿Zer esankizun daukat nik bata eta besteagatik? ¿Zer, egunik utseguin gabe goiz-mezara joan; asteoro, edo bitik bein Jauna artzera; illunabarrero, (bere ustean) nausi gazteak dituen mutilcho biakin, jaierarik aundie-narekin Errosario Santua erreztatu;

echeko lanak, zer esanik ez, ttun-ttalakula garbi eta chukuntasun berdingabea; ¿zer, atzenik dant-zan ere eztakien aingueru Karme-nengatik?... Era berean: ¿al nezake gauza charrik esan, oqueita sei ur-terekin, gueienak ezpada ere, asko beintzat Eliza eta elizkizunaz atzu-tuta bizi diran zorion edo gaiztoko Amerikatik etorri arren, egunero sartu atera bat bederik eguin gabe Elizara usten eztuen, beartsuai oparo eskua luzatzen dakien eta konta ala aldiz ganeko bedera-tziak echez-kanpotik jotzen dioten gazte aberats batengatik? (*Gueldi une bat eguiten du.*) Bañan da, ga-lerazten ezpadegu. ¿Zer dator...?

ZAZPIGARREN IRUDIA

PACHI TA JOSE

José.

¿Zerdabill aspaldiko Pachi?

Pachi.

Emenche, ustez zure aitarekin itze-guiteko ta oian nola baitagoan.....

José.

¡Aita oian! ¿Zer esaten dit?

Pachi.

Apenaz dagoen bada ondo-ondo.....